

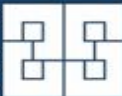

دانشگاه کردستان
University of Kurdistan
زانکۆی کوردستان

گزارش عملکرد سالیانه ۱۳۹۹

پژوهشکده کردستان شناسی دانشگاه کردستان

تویژینگه‌ی کوردستان ناسی
پژوهشکده کردستان شناسی
KURDISTAN STUDIES INSTITUTE

<https://ksi.uok.ac.ir>

فهرست مطالب

۴	..... کلیات
۵	..... گروه‌های پژوهشی
۱۱	..... کتب چاپ شده
۱۶	..... کتابخانه
۲۲	..... نشست‌های تخصصی
۲۵	..... افتخارات پژوهشکده

کلیات

پژوهشکده کردستان‌شناسی دانشگاه کردستان که یکی از نهادهای معتبر پژوهشی و اجرایی در حوزه مطالعات استراتژیک و توسعه کردستان است، به‌عنوان تنها پژوهشکده فعال و مؤثر در زمینه مطالعات کُردی و توسعه در ایران فعالیت می‌نماید. این پژوهشکده به‌واسطه‌ی حمایت همه‌جانبه دانشگاه کردستان، از جمله شاخص‌ترین پژوهشکده‌های استان کردستان و ایران است که تاکنون توانسته است در زمینه‌های مختلف علمی و پژوهشی از قبیل: عقد قراردادهای پژوهشی با مؤسسات و نهادهای پژوهشی داخل و خارج کشور، چاپ و نشر کتاب در زمینه‌های مختلف، نشر مجله پژوهشی، آرشیوسازی و الکترونیکی کردن منابع و مستندات تاریخی و علمی موفقیت‌ها و امتیازات ویژه‌ای برای دانشگاه کردستان و جامعه علمی کشور کسب نماید. این پژوهشکده دارای چهار گروه پژوهشی «زبان‌شناسی و ادبیات کُردی»، «مطالعات تاریخ و فرهنگ کردستان»، «مطالعات راهبردی در توسعه پایدار کردستان» و «مطالعات محیطی دریاچه زرببار» می‌باشد که فعالیت‌های اصلی پژوهشکده را برنامه‌ریزی و هدایت می‌نمایند. کمیته علمی پژوهشکده متشکل است از جمعی از پژوهشگران صاحب‌نظری که ضمن اشتراک زمینه‌ی مطالعاتی و تحقیقاتی، از منظر سازمانی ارتباط مستقیمی با یکی از گروه‌های چهارگانه و یا کارگروه‌های زیرمجموعه‌ی آنها داشته باشد. اعضای پژوهشی این گروه‌ها متشکل از اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها و صاحب‌نظران حوزه تخصصی مربوطه می‌باشند. پژوهشکده کردستان‌شناسی از سال ۱۳۷۹ تا کنون، چاپ ۵۰ عنوان کتاب، ۷ بزرگداشت، برگزاری و مشارکت و حمایت از ۱۰ همایش و کنفرانس منطقه‌ای، ملی و بین‌المللی، به انجام رساندن ۲۰ طرح پژوهشی برون سازمانی و ۲۲ طرح پژوهشی درون سازمانی، ۹ کارگاه پژوهشی، ۶ بزرگداشت و برگزاری بیش از ۳۸ نشست تخصصی، انتشار نشریه علمی مصوب در حوزه زبان و ادبیات کُردی «پژوهش‌نامه ادبیات کُردی» و انعقاد ۹ تفاهم‌نامه همکاری با سازمان‌ها و دستگاه‌های اجرایی، پژوهشگاه‌ها و مراکز پژوهشی داخلی و خارجی را در کارنامه خود دارد.

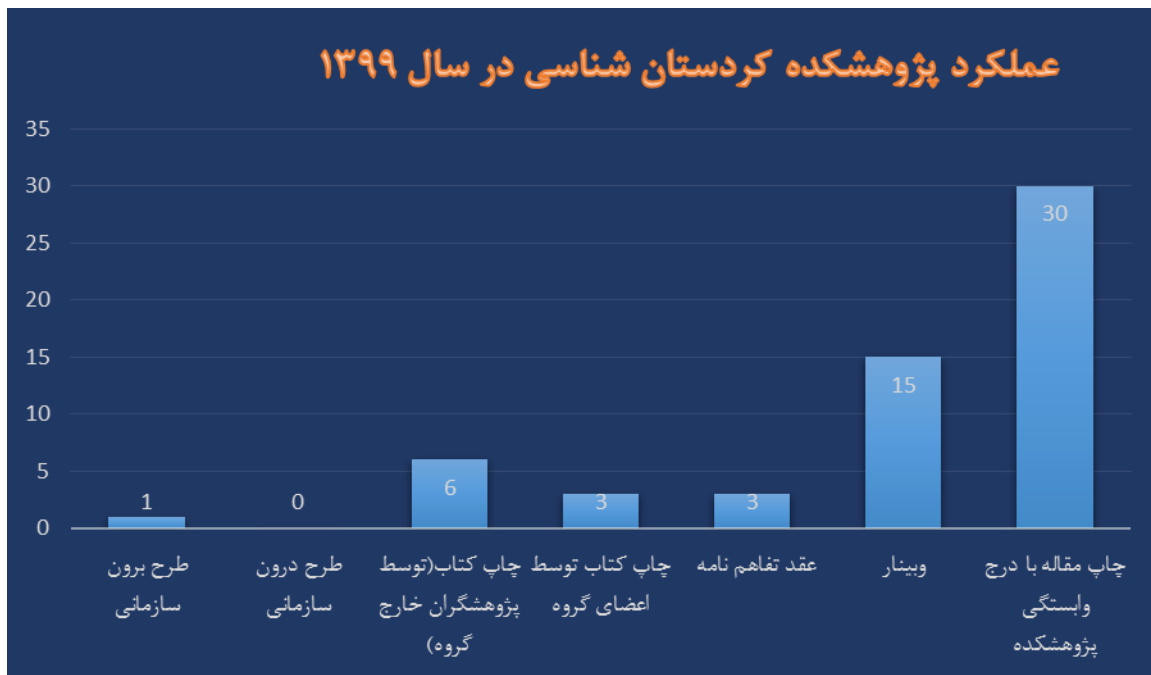
تویژینگ‌هی کوردستان‌ناسی
پژوهشکده کردستان‌شناسی
KURDISTAN STUDIES INSTITUTE

گروه‌های پژوهشی

پژوهشکده کردستان شناسی دارای چهار گروه پژوهشی است که فعالیت‌های مختلف پژوهشی، آموزشی و ارائه خدمات تخصصی را در قالب برنامه راهبردی پژوهشکده را عهده دار می‌باشند. این گروه‌ها شامل «زبان‌شناسی و ادبیات کُردی»، «مطالعات تاریخ و فرهنگ کُردستان»، «مطالعات راهبردی در توسعه پایدار کُردستان» و «مطالعات محیطی دریاچه زیبار» می‌باشد. هر یک از گروه‌های پژوهشی دارای مدیر گروه و کارگروه‌های ویژه خود بوده و بر اساس دستورالعمل کلی و راهبردی دانشگاه کردستان و هم‌چنین مبتنی بر برنامه‌ی استراتژیک پژوهشکده فعالیت‌های خود را به طور کلی در قالب امور زیر به انجام می‌رسانند:

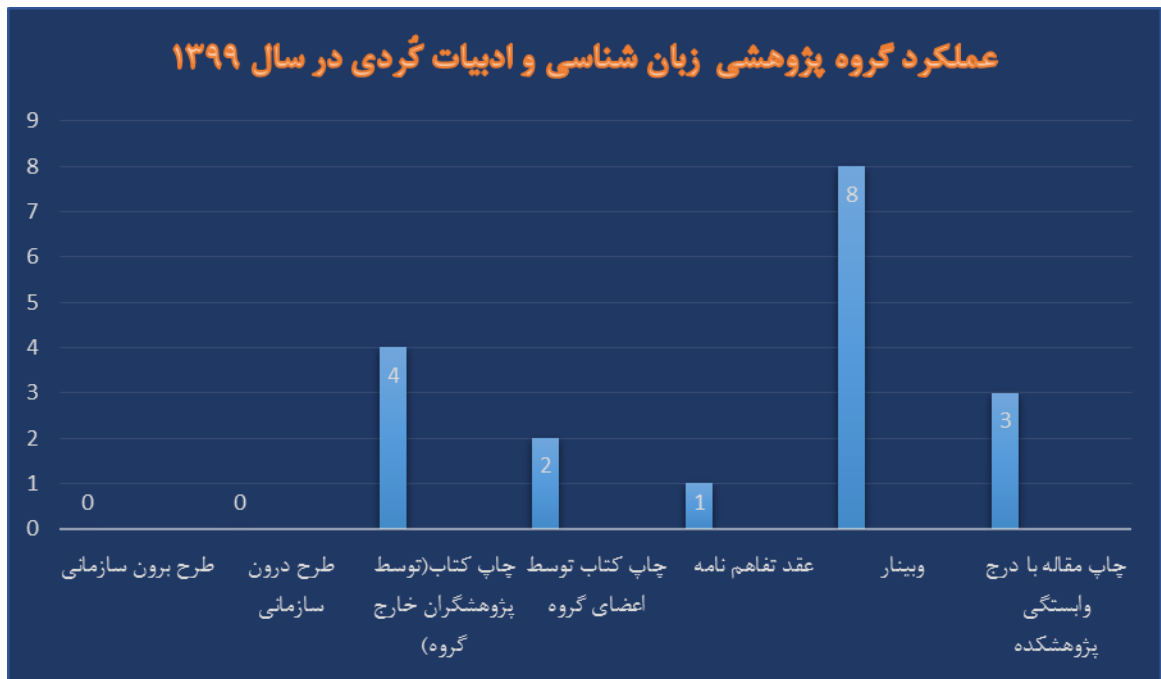
پی‌گیری تشکیل جلسات شورای علمی گروه و اداره آن، تدوین برنامه‌ی راهبردی پژوهشکده، برنامه‌ریزی جهت اجرای برنامه‌ی راهبردی پژوهشکده، تدوین چارت سازمانی پژوهشکده، نظارت بر طرح‌ها و پروژه‌های درون سازمانی و برون سازمانی، پیگیری اجرای مصوبات شورای پژوهشی گروه، نظارت بر نحوه گزارش‌دهی طرح‌ها و انجام پیگیری لازم، بررسی و پیشنهاد انجام فعالیت‌های مشترک پژوهشی با مراکز خارج از واحد یا پژوهشکده، بررسی و پیشنهاد برنامه‌هایی که در ارتقاء سطح علمی و کیفیت گروه پژوهشی مؤثر می‌باشند و....

نمودار شماره ۱: عملکرد گروه‌های پژوهشی پژوهشکده کُردستان شناسی

گروه پژوهشی زبان‌شناسی و ادبیات کُردی

هدف راهبردی گروه پژوهشی زبان‌شناسی و ادبیات کُردی، فراهم آوردن زمینه مطلوب برای انجام پژوهش‌های اصیل، کاربردی و زیرساختی در دو حوزه پژوهشی ادبیات و زبان‌شناسی کُردی می‌باشد. محورهای پژوهشی مدنظر مشتمل بر مطالعات فولکلور کُردی، مطالعات زبان‌شناختی و گویش‌شناختی کُردی (اعم از نظری و رده‌شناختی)، تاریخ ادبیات کُردی و مطالعات بین‌رشته‌ای و تطبیقی می‌باشد. پژوهش‌های انجام گرفته، و در حال انجام، در قالب طرح پژوهشی، کتاب، مقاله و یا نشست‌های تخصصی منتشر و در اختیار پژوهشگران و علاقه‌مندان قرار می‌گیرد. تأمین فضای گفتگوی علمی و روش‌مند، ایجاد بستر مستعد برای نقد و بررسی و اهتمام به توانمندسازی پژوهشگران و علاقه‌مندان به حوزه پژوهش در راستای تقویت و ارتقای سطح کیفی و روش‌شناختی مطالعات و پژوهش‌های زبان و ادبیات کُردی محورهای سیاست‌گذاری کلان گروه را تشکیل می‌دهند.

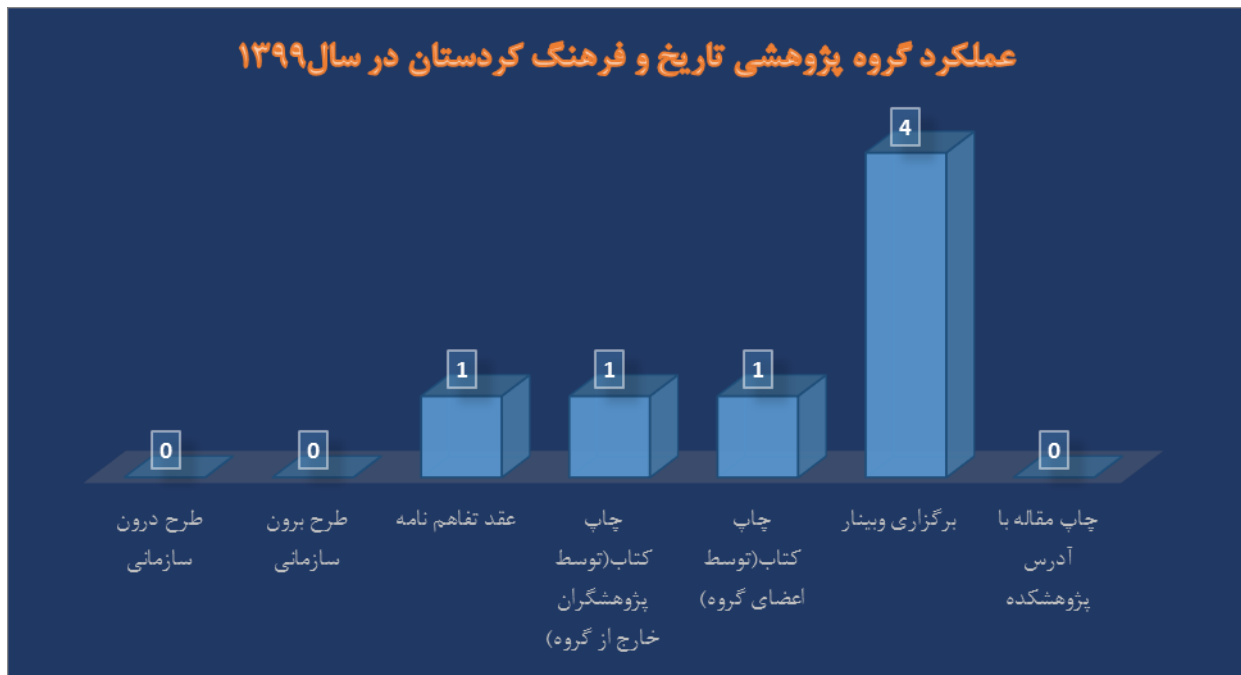

نمودار شماره ۲: عملکرد گروه پژوهشی زبان‌شناسی و ادبیات کُردی

گروه پژوهشی مطالعات تاریخ و فرهنگ کردستان

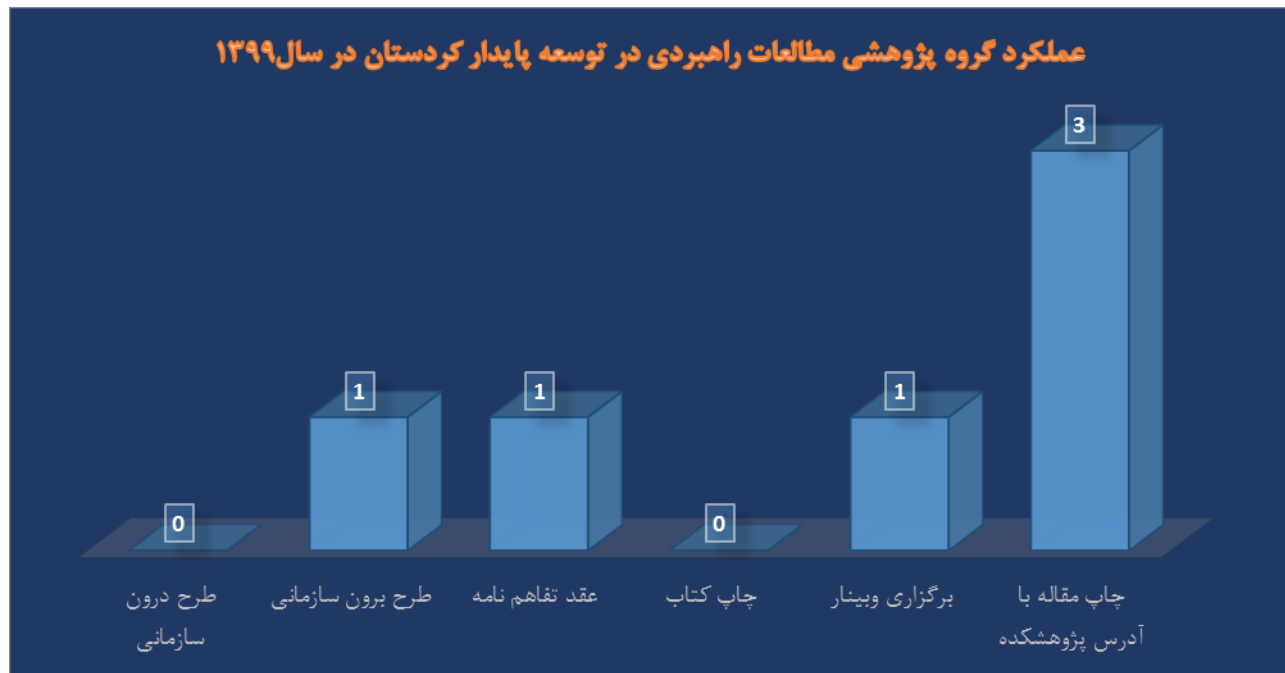
گروه پژوهشی تاریخ و فرهنگ کردستان که متشکل از اعضای متخصص دارای تخصص‌های مرتبط با حوزه وسیع شناختی تاریخ و فرهنگ است؛ تلاش می‌کند تا با بسترسازی و هماهنگی با سایر پژوهشگران و ارگان‌های اداری و علمی جهت انجام تحقیق و پژوهش و ارائه آن به مجامع علمی، زمینه پیشرفت و ارتقای مادی و معنوی جامعه را فراهم کند. تعریف محورهای مطالعاتی و پژوهشی مرتبط با تاریخ و فرهنگ کردستان بر اساس نیازها و امکانات موجود تهیه و به روز کردن منابع مرتبط علمی، و شناسایی اعضای هیات علمی با تخصص‌های مرتبط با حوزه مطالعات و اهداف گروه در دانشگاه کردستان و سایر موسسات پژوهشی، دانشگاه‌ها، سازمانها، نهادهای دولتی و غیردولتی و محققان داخلی و خارجی و فراهم سازی زمینه مشارکت و همکاری با آنها در جهت انجام مطالعات، پژوهش‌ها، انتقال تجربه و همکاری‌های لازم در امر تحقیقات مرتبط، پذیرش و اجرای طرح‌های پژوهشی مرتبط با تاریخ و فرهنگ کردستان از اشخاص حقیقی یا حقوقی در حوزه تاریخ و فرهنگ کردستان و اجرای فرآیند داوری و نظارت بر اجرای آنها بر اساس معیارهای پذیرفته شده ارزیابی در دانشگاه، و برگزاری نشست‌های علمی مرتبط با تاریخ و فرهنگ کردستان؛ و تلاش برای ایجاد مرکز اسناد و نسخه‌های خطی با همکاری کتابخانه مرکزی دانشگاه از جمله اهداف و برنامه‌های این گروه به‌شمار می‌رود.

نمودار شماره ۳: عملکرد گروه پژوهشی مطالعات تاریخ و فرهنگ کردستان

گروه پژوهشی مطالعات راهبردی در توسعه پایدار کردستان

هدف از تأسیس این گروه شناخت، مطالعه، ارزیابی ابعاد مختلف طرح‌ها و مسائل توسعه‌ای با نگاه کاربردی است که به واسطه‌ی آن بتوان راهکارهای عملیاتی ارائه و هزینه‌های اجتماعی و مالی طرح‌ها و سیاست‌های توسعه را کاهش داد. این گروه دارای ۱۰ عضو پیوسته و بیش از ۲۰ عضو وابسته است که در حوزه‌های مختلف مشغول به تحقیق می‌باشند. بر مبنای نیاز استان، یکی از اهداف گروه، راه‌اندازی «کلینیک توسعه روستایی» است و در همین راستا، کارگروهی در پژوهشکده تشکیل شده است که در تلاش است تا ضمن حرکت در راستای اهداف و سیاست‌های پژوهشکده، خدمات اجتماعی و علمی را به دستگاه‌های اجرایی و روستائیان ارائه دهد. همچنین طرح کلان «تدوین برنامه توسعه اقتصادی و اشتغالزایی روستایی» از دیگر پروژه‌های فعال در این گروه می‌باشد.

نمودار شماره ۴: عملکرد گروه پژوهشی مطالعات راهبردی و توسعه کردستان

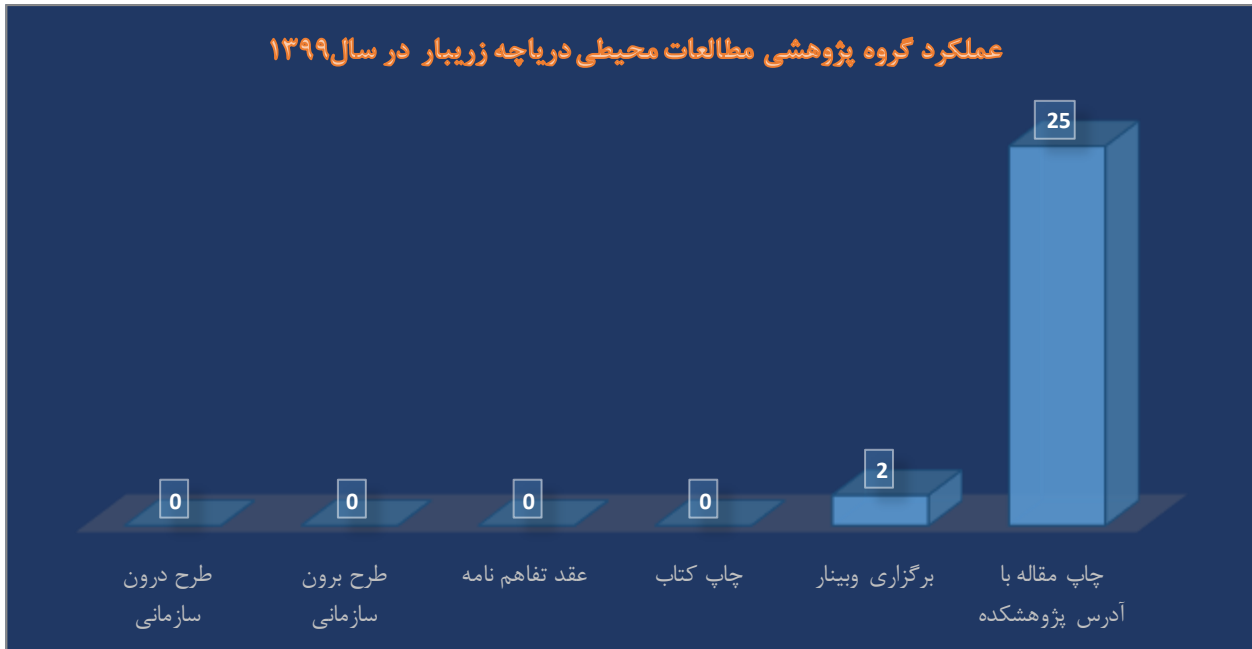

گروه پژوهشی مطالعات محیطی دریاچه زریبار

در زمستان سال ۱۳۹۸ با تأیید هیأت امناء دانشگاه گروه پژوهشی مطالعات محیطی دریاچه زریبار به گروه‌های پژوهشی پژوهشکده کردستان شناسی اضافه گردید. گروه پژوهشی مطالعات محیطی دریاچه زریبار به عنوان یکی از گروه‌های پژوهشی پژوهشکده کردستان شناسی با هدف معرفی، حفاظت و حراست، ارتقاء کیفیت محیط زیست و بهره‌برداری پایدار از ذخایر زیستی و سایر ظرفیت‌های محیط‌های طبیعی از جمله دریاچه زریبار و نیز هدفمند نمودن مطالعات و پژوهش‌های میدانی در خصوص این محیط‌های طبیعی تأسیس شده است. این گروه پژوهشی در نظر دارد در دراز مدت با ایجاد یک شبکه از نخبگان و متخصصین زمینه‌های مطالعاتی محیطی ضمن فراهم آوری امکان تبادل اطلاعات و تجربه بین سه بخش دانشگاه، اجرا و بدنه جامعه و هم چنین ایجاد یک پایگاه اطلاعاتی منسجم و مبتنی بر پژوهش‌های اصیل، زمینه‌ی حفظ و پایداری زیستگاه‌های طبیعی به ویژه دریاچه زریبار را فراهم آورد.

این گروه پژوهشی در حال حاضر دارای ۴ کارگروه پژوهشی با عناوین کارگروه پژوهشی زیست‌شناسی حفاظت و تنوع‌زیستی، کارگروه آب و خاک، کارگروه پایش تغییرات محیطی و کارگروه مطالعات اجتماعی - اقتصادی است که در حال حاضر اعضای اصلی آن‌ها را اعضای هیأت علمی دانشکده منابع طبیعی دانشگاه کردستان با مرتبه‌های علمی ۱ استاد، دانشیار (۱۲ عضو) و استادیار (۱۱ عضو) تشکیل می‌دهند. این گروه پژوهشی در نظر دارد در آینده با افزایش تعداد کارگروه‌ها و جذب متخصصین و نخبگان جامعه به عنوان یک پژوهشکده مستقل در دل پژوهشگاه کردستان شناسی به حیات علمی خود ادامه دهد. با عنایت به تازه تأسیس بودن این گروه پژوهشی و هم زمان شدن فعالیت آن با شرایط خاص حاکم بر جامعه و کشور (شیوع ویروس کووید ۱۹) در سال ۱۳۹۸ فعالیت خاصی را انجام نداده است. در راستای برنامه کونوس پژوهشکده نیز توانست طرح آینده پژوهی بوم‌شناسی دریاچه زریبار را با مشارکت تمامی اعضای پیوسته و هم چنین همکاران غیر پیوسته در سه طرح در طول یک دوره ۳ ساله به تصویب برساند. اعتبار پیش بینی شده برای این مطالعه در سال ۱۴۰۰ نهصد و سی و پنج میلیون تومان برآورد شده که دویست میلیون تومان از طریق منابع داخلی دانشگاه و مابقی آن از طریق ارگان های خارج از دانشگاه نظیر سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان و دفتر نماینده مردم شریف شهرستان مریوان و معاونت علمی ریاست جمهوری تأمین گردد. هم‌چنین گروه پژوهشی مطالعات محیطی دریاچه زریبار در نظر دارد از طریق برگزاری کارگاه‌های آموزشی، بررسی و تصویب طرح‌های مطالعاتی کاربردی رسیده، برگزاری سخنرانی‌های علمی (وبینار)، تشکیل شبکه فعالین و صاحب نظران محیط زیست استان به رسالت علمی و اجتماعی خود عمل نماید. گروه در سال ۱۳۹۹، ۵ جلسه در سطح مدیران کارگروه‌ها، ۲ جلسه در سطح اعضای کارگروه‌ها و ۵ جلسه غیر رسمی در سطح اعضای کارگروه‌های مختلف تشکیل داده است. گروه مطالعات محیطی دریاچه زریبار در سال ۱۳۹۹ دو وبینار علمی بین‌المللی با استفاده از اساتید صاحب نظر داخلی و بین المللی به صورت مجازی برگزار نموده است. اعضای پیوسته این گروه آموزشی در طول سال ۱۳۹۹ موفق به چاپ بیش از ۲۵ مقاله JCR با رتبه Q1 و Q2 با آدرس دوم پژوهشکده کردستان شناسی نموده است.

نمودار شماره ۴: عملکرد گروه پژوهشی مطالعات محیطی دریاچه زریبار

وبینار
تداخل سنجی رادار با دریچه مصنوعی (INSAR) در مطالعه زمین لغزش

Interferometric Synthetic Aperture Radar (INSAR) In Landslide Study

دوشنبه ۱۵ دی ماه
ساعت ۱۸:۱۵

شرکت کنندگان می توانند با استفاده از این لینک به صورت همزمان وارد بشوند
<https://meet.uok.ac.ir/ch/insar>

مدرس:
دکتر ایوب محمدی
پژوهشگر بسادگترا در گروه سنجش از دور و GIS از دانشگاه تبریز

نرم افزار های مورد نیاز برای شرکت در این وبینار
ArcGIS | SNAP

مخاطبین
دانشجویان رشته های سنجش از دور، GIS، جغرافیا، منابع طبیعی برنامہ ریزی شهری، نقشه برداری و دیگر رشته های علوم محیطی

این وبینار تحت کار گروه پایش تفسیرات محیطی، گروه مطالعات محیطی دریاچه زریبار، پژوهشکده کردستان شناسی برگزار میگردد

پژوهشکده کردستان شناسی دانشگاه کردستان

KURDISTAN STUDIES INSTITUTE
University of Kurdistan
زانکۆی کوردستان

International Scientific Webinar
Department of Zeybar Lake Environmental Research
Webinar Language: English

Dr. Himan Shahabi
Daily Water Level Prediction of Zeybar Lake using Decision tree algorithms
Coordinator: Dr. Mahtab Pirbavaghar
16:00 (Teh)
23.02.2021

Dr. Habibollah Mohammadi
Dr. Armin Namaiandeh
Importance of bioindicators in aquatic biodiversity studies
Coordinator: Dr. Barzan Kamangar
16:00 (Teh)
02.03.2021

<https://meet.uok.ac.ir/ch/ksi>

کتاب چاپ شده پژوهشکده کردستان‌شناسی

داستانهای فولکلور منطقه لیلاخ

کتاب "راس منطقه لیلاخ" حاصل ۸ سال جمع‌آوری و تلاش خستگی ناپذیر پژوهشگر فولکلور گردی، ابراهیم احمدی است که توسط پژوهشکده کردستان‌شناسی دانشگاه کردستان، تقدیم خوانندگان و علاقمندان حوزه مطالعاتی فولکلور و ادبیات گردی شده است. این کتاب در آغاز به عنوان پروژه‌ای پژوهشی توسط پژوهشکده کردستان‌شناسی تأیید شد و در ادامه به صورت کتاب و در سه مجلد چاپ و منتشر شد. این کتاب سه جلدی که "۱۷۰۰" صفحه است، متشکل است از قصه و افسانه‌های منطقه لیلاخ که "۳۳۷" قصه را در بر گرفته است که برای روایت این

قصه‌ها تعداد "۱۰۶" راوی و روایت‌گر و قصه‌گو شرکت کرده‌اند که به عشقی برای فاخرترکردن این اثر و دمیدن جانی دوباره بر روح فولکلور گردی تبدیل شده‌اند. قصه و افسانه منعکس‌کننده عقیده و باورند، امید و آرزوهای مردم هستند و سینه به سینه و نسل به نسل منتقل شده‌اند... محتوای آنها لبریز از بُن‌مایه‌های دوستی و دادپروری و منعکس‌کننده زندگی اجتماعی هستند و جهان‌بینی مردم را در درون خود حفظ کرده‌اند. به همین دلیل از ابعاد مختلفی مانند روانشناسی و تفاوت‌های زبانی و جامعه‌شناسی، می‌توان آنها را بررسی کرد. همانطور کلید شناسایی باورها و فرهنگی ملی هستند و در واقع، قصه‌ها شناسنامه و تمدن فرهنگی هر ملتی‌اند که از اتفاقات ناگوار مختلف جنگی و فکری محفوظ مانده‌اند. خوشبختانه این کتاب توانسته است به زیبایی و درستی و براساس متودی علمی این مفاهیم را در خود جای دهد که باعث سزیشن چنین اثر فاخری شده است که الان در دستان شما خوانندگان محترم است.

فرهنگ ریژنه (اصوات)

نهم فرهنگ‌نگه جیا له کۆکردنه‌وهی زیاتر له چواره‌زار ده‌نگه‌ناوی کوردی که ده‌یکاته یه‌کیک له و کتیبه ناوازانه‌ی تا ئیستا له‌م بواره‌دا چاپ کراون هه‌ندی تاییه‌تمه‌ندی تریشی هه‌یه که بایه‌خ و گرینگایه‌تییه‌که‌ی زیاتر ده‌کات. هه‌ندیک له‌م تاییه‌تمه‌ندیانه نه‌مانه‌ن :

۱- به‌پیی ئه‌لفوبیی ده‌نگناسی نی‌ونه‌ته‌وه‌یی (IPA) ده‌نگ‌نوسمی بۆ کراوه که ده‌بپته هۆی ئه‌وه هه‌رکه‌سیک له هه‌ر شوینییکی دنیا، بزانی وشه‌یه‌ک چۆن له لایه‌ن ناخپه‌هرانیه‌وه ده‌بیژریت واته شی‌وهی ده‌رپرینی دروستی وشه‌که دیاری ده‌کات.

۲- هەر لەم بوارەدا، بەپێی شیوەیەکی نوێیاری فەرھەنگ‌نووسی لە جەھاندا، لە نێوانی بڕگەکاندا "خاڵ" دانراون تا بزانی هەر وشەیک چەند بڕگەیکە. واتە ژمارە بڕگەکانی هەر وشەیک بەپێی فورموولی "ژمارە بڕگە" = ژمارە خاڵ + ۱ دیاری دەکات. بۆ میناک وشەیک وەک "han.ka.hank" سێ بڕگەیکە کە ئەم تاییەتمەندییەش یارمەتی خوێنەرانی دەدات کە وشەیک بەدروستی دەربێرن.

۳- تاییەتمەندییەکی تریش ئەوویە جیا لە پزیزەندی ئەلفوپی، بە پێی "بابەت" یش پۆلێن بەندی کراوە کە ئەمیش یارمەتی خوێنەرانی و توێژەرانی و بەتاییەت وەرگێڕەکان دەدات بۆ هینانی دەنگیک لە ناو دەقەکانیاندا، بەسانایی بتوانن دەنگەیک بەدۆزێوە و بینووسن .

هەر وەها هەم کۆکەرەووە و هەم نفیسار پێشەکییەکی کورتیان سەبارەت بە چۆنیەتی و پەوتی کارەکانیان نووسێوە کە یارمەتی خوێنەر دەدەن لە مەبەستی کارەیک و لە چۆنیەتی دانانی خستە ی IPA تێبگات. هەرچەند کۆکەرەووە هەوێ داووە بە گەران بە کتیب و ژێدەری بەرلادو و هەر وەها بە ناوچە جۆراوجۆرەکانی کوردستانی رۆژەهەلاتدا زۆریە ئەو دەنگانەی هەن کۆ بکاتەووە، بەلام خەرمانی فەرھەنگ و زمانی ئەوێندە بەپیتە کە خوێنەر هەست ئەکات جێی کاری تریش هەر هەیکە و ئەم کتیبە جیگە دەنگە ناوی تریش ئەبیتەووە. بەو هیواییە توێژەر خۆی یان توێژەرانی تر، ئەم بیناییە فەرھەنگی کوردی پتەوتر و قایمتر کەن . خائیک لاوزی ئەوویە کە بەداخەووە نرخی لە سەر دانەنراوە.

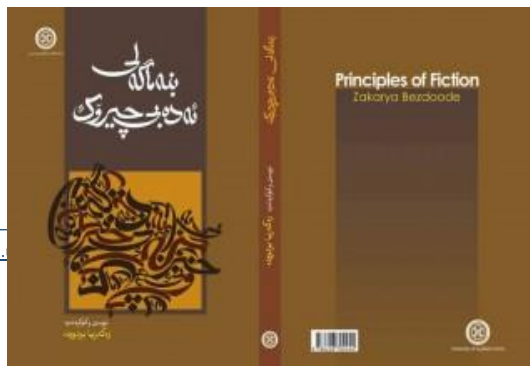
نگاهی نو به تاریخ ماد

کتاب "تاریخ ماد" توسط پژوهشکده کردستان شناسی در سال ۱۳۹۹ چاپ و منتشر شده است. با توجه به اینکه تاریخ سلسله مادها در ایران از جمله مسائلی است که کمترین منبع و اطلاعات در مورد آن وجود دارد ترجمه جدیدترین منابع انگلیسی در مورد این سلسله و سرگذشت باستانی آنها از اهمیت و ضرورت زیادی برخوردار می باشد.

کتاب حاضر مجموعه مقالاتی است که مستقیم یا غیرمستقیم با تاریخ ماد پیوند می یابند. به عبارت دیگر، مقالات حاضر، تاریخ ماد را نه تنها از منظر خود ماد، بلکه در چشم اندازی گسترده تر و در ارتباط با همسایگانش (به ویژه آشور و بابل) بررسی کرده اند. نکته ی دیگر آنکه، مقالات این کتاب صرفاً به تاریخ سیاسی نمی پردازند، بلکه تلاش شده است پژوهش هایی در زمینه های باستان شناسی، جغرافیای تاریخی، ادیان، و زبان شناسی نیز در این مجموعه گنجانده شوند.

بنه ماکانی ئەدەبی چیرۆک (مبانی ادبیات داستانی)

کتاب ادبیات داستانی (بنه ماکانی ئەدەبی چیرۆک) تالیف و گردآوری دکتر زکریا بزددە، دانشیار گروه زبان و ادبیات انگلیسی و عضو گروه پژوهشی زبان و ادبیات گردی پژوهشکده کردستان شناسی چاپ و منتشر شد. این کتاب که استاد ماجد مردوخ روحانی ویراستاری آن را برعهده داشته است مشتمل بر شش بخش است که با

هدف آموزش اصول ادبیات داستانی به دانشجویان زبان و ادبیات کردی و علاقمندان به ادبیات داستانی کردی نوشته شده است. نویسندگان در هر بخش یکی از اصول ادبیات داستانی مانند پیرنگ، شخصیت‌پردازی، زاویه دید و درون‌مایه را مورد بررسی قرار داده است و از میان داستان‌های کوتاه و رمان‌های کردی برای آن‌ها مثال ذکر کرده است. برای بررسی هر کدام از این اصول، در هر بخش از کتاب سه داستان کوتاه کردی از میان داستان‌های کردی که به لحاظ فنی و تکنیکی قابل‌تامل‌ترین انتخاب شده‌اند. در پایان هر داستان، سوال‌هایی مطرح شده است تا خوانندگان به اصول مورد نظر در داستان‌ها بیشتر توجه کنند. این کتاب مانند نمونه‌های آموزشی در زبان انگلیسی طراحی شده است و از این نظر کاری متفاوت در زبان کردی است.

شیوازناسی شیعی به‌رهی به‌کمی موکریان

کتیبه "شیوازناسی شیعی به‌رهی به‌کمی موکریان" به قه‌له‌می ماموستا نه‌حمده چاک له ۱۹۰ لاپه‌ردها له لایه‌ن بلاوکه‌ره‌وهی توئزینگه‌ی کوردستان‌ناسی زانکوی کوردستان. چاپ و بلاوکه‌رایه‌وه. نه‌م کتیبه له پینج به‌شی سهره‌کی: پیشه‌کی، شیوازناسی نه‌ده‌بی، بابه‌ته شیوازناسیبه‌کانی نه‌م توئزینه‌وه، تایبه‌تمه‌ندی شیوازناسانه‌ی شیعی شاعیرانی به‌رهی به‌کمی موکریان و نه‌نجامی لیکوئینه‌وه پیکه‌اتووه. نووسه‌ر له دارپشتنی کتیبه‌که سهره‌تا له پیشه‌کیدا باسی پیوستی هه‌بوونی لیکوئینه‌وه به‌مشیه‌یه ده‌کات و هه‌روه‌ها تیشک ده‌خاته سه‌ر زیاتر ناساندنی ناوچه‌ی موکریان له باری میژوویی و جوگرافیبه‌وه. له

به‌شی دووه‌م که بو پیناسه‌ی زارووه‌ی شیوازناسی تهرخان کراوه تاراده‌یه‌ک باس له جیهه‌تی شیوازناسی و پیناسه‌ی ده‌کرئ و قوتابخانه‌کانی شیوازناسی به‌شیه‌یه‌کی گشتی ناراسته کراون و له کوئایی نه‌م به‌شده‌ا دوو به‌ستی میژووی نه‌ده‌بی و چه‌شنه‌کانی نه‌ده‌بی باسیان له سه‌ر کراوه. به‌شی سه‌ه‌م بو نه‌و بابه‌ته شیوازناسیبه‌کانی له کتیبه‌که‌دا هاتوونه‌ته به‌ر باس تهرخان کراوه و نه‌م بابه‌تانه له خووه ده‌گرئ: (زمانی شیعی / قالبه شیعیبه‌کان / کیتی شیعی / سه‌روا / سه‌رچاوه‌ی شیعی شاعیرانی به‌رهی موکریان و به‌رهی تریقه‌ت). له به‌شی چواره‌مدا هه‌وئ دراوه نه‌و بابه‌ته شیوازناسیبه‌کانی که له به‌شی سه‌ه‌م باسیان له سه‌ر کرابوو له سه‌ر شاعیرانی نه‌م به‌ره‌یه دابه‌زئ. له‌م به‌شده‌ا هه‌ر شاعیرئ به‌ جیا شه‌ش تایبه‌تمه‌ندی بو باس کراوه؛ سهره‌تا کورته‌یه‌ک له ژبانی شاعیره‌که خراوته به‌ر باس و دواتر له سه‌ر ته‌مه‌یدی شیوازی له شیعی شاعیراندا توئزینه‌وه کراوه. به‌شی پینجه‌م و کوئایی کتیبه‌که‌ش تهرخان کراوه بو نه‌نجامی لیکوئینه‌وکه و نه‌و ده‌سکه‌وتانه‌ی له درئزه‌ی لیکوئینه‌وه‌که به‌ده‌ست هاتوون.

دستور زبان کردی

کتاب "دستور زبان کردی" اثر استاد گرانقدر دکتر محمد صدیق مفتی‌زاده، نویسنده و شاعر کرد است که در چهار بخش تنظیم شده است. در بخش اول کتاب، کلیاتی در دو فصل، درباره زبان کردی آمده است که فصل اول آن به معرفی زبان کردی و فصل دوم هم به بررسی الفبای کردی پرداخته است. بخش دوم شامل ساختمان واژه یا صرف در پنج فصل اسم، مصدر، صفت، فعل و حرف است که مورد بحث قرار گرفته است. بخش سوم آن، ساختمان جمله یا نحو، در دو فصل اجزای تشکیل‌دهنده جمله و اقسام جمله معرفی شده است. بخش چهارم کتاب نیز به بحث درباره نگارش اختصاص دارد که منظور از نگارش، منعکس ساختن مفاهیم درونی در قالب الفاظ جمله است. این

بخش نیز در دو فصل انشاء و املاء معرفی شده است. این کتاب در پاییز ۱۳۹۹ با مقدمه و تحقیق دکتر بهروز چمن‌آرا عضو گروه پژوهشی زبان‌شناسی و ادبیات‌گردی پژوهشکده و هیئت علمی گروه زبان و ادبیات‌گردی توسط پژوهشکده کردستان‌شناسی به چاپ رسید.

ته‌می نه‌ته‌وه: شین‌گیژی له میژووی نه‌ده‌بی کوردیدا

کتبی "ته‌می نه‌ته‌وه: شین‌گیژی له میژووی نه‌ده‌بی کوردیدا" به‌م دواییانه له لایه‌ن توژی‌نگه‌ی کوردستان‌ناسی زانکۆی کوردستان‌وه به تی‌کۆشانی چه‌ند سأل‌ه‌ی ئیسماعیل فه‌تی له سێ به‌رگدا چاپ کرا و گه‌بیشه‌ناو قوتابخانه‌ی کوردی. چه‌ند خائیک که له‌م کتبه‌دا به‌رچاون نه‌م کتبه‌یان کردووه به کتبیکی ناوازه که بریتین له‌مانه‌ی خواره‌وه: سه‌ره‌تا باسی شین و شین‌گیژی به‌گشتی له‌ درێژه‌ی میژوودا کردووه. دواتر په‌رژاوته‌ سه‌ر شین‌گیژی له‌ نه‌ده‌بی کوردیدا که سه‌ره‌تا به‌ نه‌ده‌بی زاړه‌کی و نه‌ده‌بی فولکلوره‌وه ده‌ستی پ‌ن‌کردووه و دواتر ناوړی له‌ نه‌ده‌بی نووسراوه‌ش کردووه. به‌رگی دووهم ته‌رخان کراوه بو «شین بو که سایه‌تیبه‌کان» و به‌رگی

سێش ته‌رخان کراوه بو «شین بو کاره‌ساته‌کان».

ناشوینی کۆرۆنا و شوینی ئیمه (نامکان کرونا و مکان ما)

پژوهشکده‌ی کردستان‌شناسی دانشگاه کردستان در راستای تحقق اهداف راهبردی پژوهشکده و به منظور تولید متن با رویکرد تحلیلی-پژوهشی درباره‌ی بحران کرونا در قالب کمپین دانشگاهی و کشوری مقابله با بحران کرونا، مجموعه مقالاتی را در قالب کتابی الکترونیکی تحت عنوان "نامکان کرونا و مکان ما" (ناشوینی کۆرۆنا و شوینی ئیمه) به زبان کردی در قالب ۲۶۷ صفحه منتشر نموده است. این مجموعه مقالات در سه بخش "ترجمه، تأمل و گفتگو" مجموعه‌ای از جدیدترین رویکردهای اجتماعی و فرهنگی را از منظر کارشناسان و پژوهشگران این عرصه مطرح نموده و ابعاد و پیامدهای این بحران جهانی را مورد تحلیل و بررسی قرار داده است. کاوش رابطه‌ی این بحران با نظم اقتصادی و سیاسی حاکم بر جهان، نقد تمهیدات و واکنش‌های نتولیرالیستی به بحران کرونا، مواجهه‌ی اجتماع‌های فرهنگی با بحران کرونا، تحلیل انتقادی گفتمان رسانه‌ای در باب کرونا، کاوش دیدگاه‌های اخلاقی و زیست‌محیطی درباره‌ی بحران ویروسی، و بررسی راهکارهای اجتماعی و مدیریتی درمواجهه با این بحران در ایران و استان کردستان از جمله مهمترین مطالبی است که در قالب ۵ مقاله ترجمه، ۹ مقاله تألیفی و گفتگو ارائه و

منتشر گردیده است.

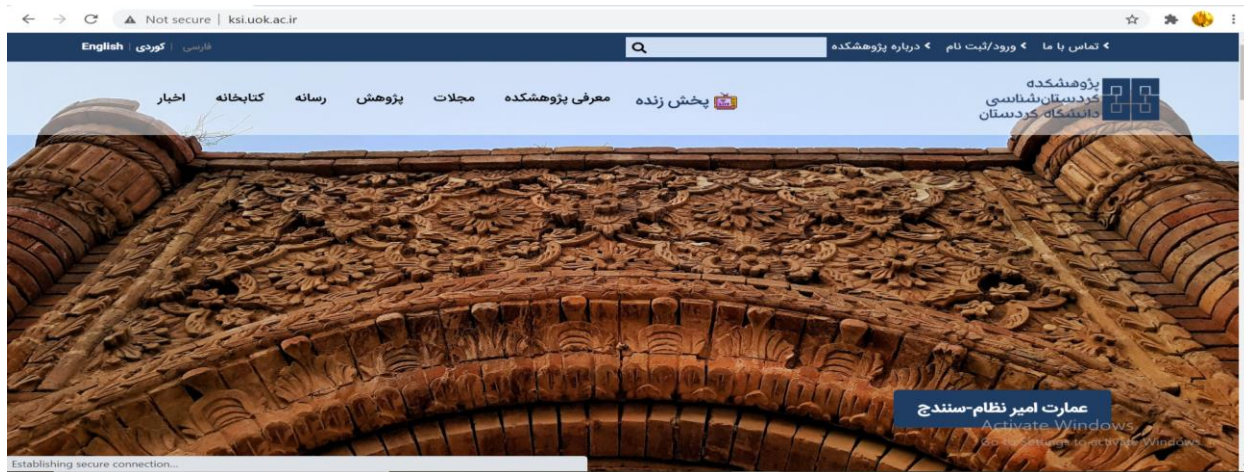
عملکرد کتابخانه پژوهشکده کردستان‌شناسی

کتابخانه پژوهشکده کردستان‌شناسی یکی از بزرگترین کتابخانه‌های تخصصی حوزه مطالعات کردی است که سالیانه به بیش از ۵۰۰۰ دانشجو، استاد، کارمند و سایر مراجعان داخل و خارج سازمان خدمات ارائه می‌دهد. آنچه اهمیت این کتابخانه را بیش از پیش نمایان کرده است؛ فهرست نویسی و رده بندی بنیادی کتاب‌های کردی با رسم الخط کردی است. اهم فعالیت‌های انجام شده در این کتابخانه در سال ۱۳۹۹ به شرح زیر است:

۱. وب سایت
۲. کتابخانه
۳. کتابخانه دیجیتال
۴. سایر فعالیتها

وبسایت

تولید محتوا و ورود اطلاعات کلیه امور مربوط به صفحات سایت پژوهشکده که از طریق ksi.uok.ac.ir قابل دسترس است. این صفحات شامل معرفی گروه‌ها، بخش‌ها، برد علمی پژوهشکده، اخبار و گزارش‌های مربوط به نشست‌ها و سایر مراسم‌های پژوهشکده و غیره.

بخش انتخاب و سفارش

انتخاب و خرید منابع از طریق انتشارات، کتابفروشی‌ها، نمایشگاه‌های کتاب و ... دریافت منابع اهدایی که از سوی نویسندگان، افراد و یا سازمان‌ها به کتابخانه فرستاده می‌شود. از جمله شرایط دریافت اهدای منابع در این بخش همخوانی موضوعی با حوزه تخصصی مطالعات کردی می‌باشد.

تعداد کتاب‌های خریداری و اهدایی کتابخانه در

سال ۱۳۹۹: ۱۲۰۰ نسخه

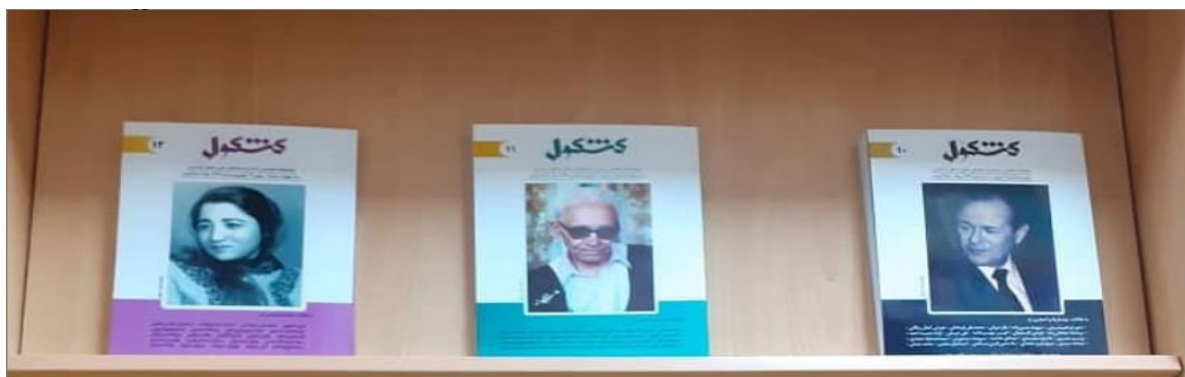
➤ تعداد فصلنامه خریداری و اهدایی

در سال ۱۳۹۹:

➤ ۲۰ نسخه عمومی

➤ ۱۲ دوره نشریه تخصصی کَشکول

➤ ۱۵ دوره آرشیو ۱۵ سال سیروان

بخش فهرست نویسی

از مزیت‌های بخش فهرست نویسی کتاب‌های کردی این کتابخانه این است که بر اساس رده بندی کنگره و با رسم الخط کردی فهرست نویسی شده اند. در کتابخانه ملی رده کلیه کتاب‌های ادبیات کردی در هر موضوعی که باشند یک شماره - PIR ۳۲۵۶ - اختصاص داده شده است. در این کتابخانه بر اساس رده بندی کنگره موضوع تاریخ و ادبیات گسترش داده شده است. طرح گسترش رده بندی تاریخ و ادبیات کردی پتانسیل این را داراست که به عنوان یک طرح ملی شناخته شود.

➤ تعداد کتابهای فهرست شده در سال ۱۳۹۹: ۶۰۰ نسخه

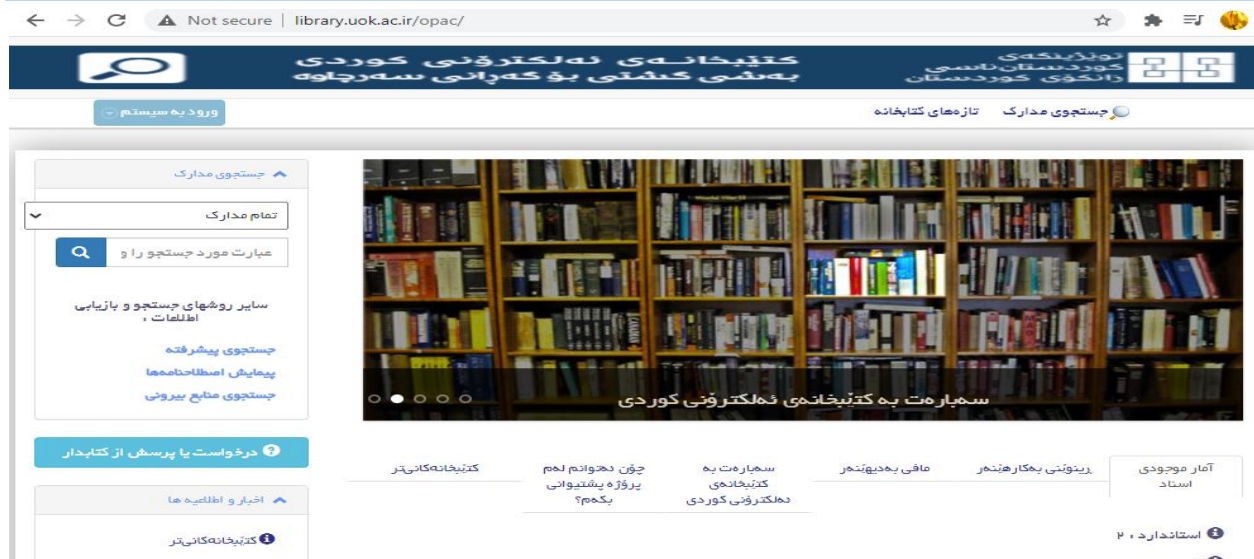

➤ تعداد منابع چاپی امانتی و بازگشتی
مجموعه در سال ۱۳۹۹: ۸۴۳ نسخه
➤ تعداد دانلود منابع الکترونیکی و در اختیار
قرار دادن منابع دیجیتالی پژوهشکده:
۶۰۰۰ فایل

کتابخانه دیجیتال

گردآوری بیش از یک ترابایت فایل اطلاعاتی اعم از کتاب، مجله و سایر منابع در حوزه کرد و کردستان و در اختیار نهادن آنها برای طرح پژوهشی کتابخانه الکترونیک کردی که در حال حاضر حدود ۱۱۰۰۰ فایل در این کتابخانه دیجیتال که لینک آن از طریق library.uok.ac.ir قابل دسترس است، سازماندهی شده است. در سال ۱۳۹۹ به دلیل محدودیت‌های کرونایی و عدم امکان استفاده حضوری مراجعین داخل و خارج سازمان از این کتابخانه دیجیتال (۶۰۰۰ دانلود) استفاده شده است.

فعالیت‌های فرهنگی کتابخانه تخصصی پژوهشکده کردستان شناسی در هفته کتاب ۱۳۹۹

۱. تهیه و تولید مجموعه ویدیوی معرفی کتاب

- ❖ ادبیات داستانی: دکتر ذکریا بزودده
  - ❖ ادبیات فولکلور: دکتر نجم‌الدین جباری
  - ❖ دین در کردستان: دکتر نوید نقشبندی
  - ❖ زندگینامه نویسی: آقای مهدی سیدی
  - ❖ مجلات کردی: دکتر مسعود بیننده
  - ❖ تاریخ: دکتر امیر محمدی
  - ❖ ادبیات کودک و نوجوانان: آقای آرش مهربان
- لینک ویدیوها:

<http://ksi.uok.ac.ir/gallery/items/32?lang=fa>

برگزاری مسابقه اطلاعات عمومی

کتابخانه‌ی توئینگی کردستان‌ناسی زانکۆی کردستان به مه‌به‌ستی به‌رزراگرتی هفته‌ی کتیب و کتیب‌خوینی و هه‌روه‌ها هاندانی تاکه‌کان به‌ره‌و خویندنه‌وه و ناسینی سه‌چاوه‌ی کوردی، کتیب‌کێبه‌کی تایبه‌ت به زانیاری گشتی له‌سه‌ر لی‌کۆئینه‌وه‌ی کوردی به‌پنوه‌برد. ئەم کتیب‌کێبه‌ به ماوه‌ی دوو هفته به‌رده‌وام بوو که خوازاران و به‌شداربووان ده‌یانتوانی به وه‌لامدانه‌وه‌ی ئەو پرسیارانه، له‌م کتیب‌کێبه‌دا به‌شداربن که له کۆتاییدا هه‌شت که‌س له به‌شداربووان توانیان به وه‌لامدانه‌وه‌ی زۆرتین وه‌لامی درووست له‌م کتیب‌کێبه‌دا سه‌رکه‌وتن به ده‌ست یێن .

دانشگاه کردستان
University of Kurdistan
زانکۆی کوردستان

په‌وه‌شکده‌ی کوردستان‌ناسی
پوه‌شکده‌ی کردستان‌شناسی
KURDISTAN STUDIES INSTITUTE

مۆزای ته‌مه‌نی چیرۆک
دوکتۆر زه‌که‌ریا بزودده - مامۆستای زانکۆی کوردستان
ته‌مه‌نی گروپی توئینه‌وه‌یی زمانناسی و ته‌مه‌نی کوردی کوردستان ناسی

مۆزای ته‌مه‌نی فولکلور
دوکتۆر نه‌جم‌ه‌دین جباری - مامۆستای زانکۆی کوردستان
ته‌مه‌نی گروپی توئینه‌وه‌یی زمانناسی و ته‌مه‌نی کوردی کوردستان ناسی

مۆزای تائین له کوردستان
دوکتۆر نوید نه‌قشبندی - مامۆستای زانکۆی کوردستان
ته‌مه‌نی گروپی توئینه‌وه‌یی میژوو و فه‌ره‌نگی کوردستان‌ناسی

مۆزای ژبانه‌مه
مامۆستا مه‌هدی سیدی
توتیزهر و لی‌کۆلهری ته‌مه‌نی فارسی و ته‌مه‌نی کوردی

مۆزای کوفاری کوردی
دوکتۆر مسعود بیننده
به‌ریرسی توئینه‌وه‌یی کوردستان ناسی

مۆزای میژوو
دوکتۆر له‌مه‌ر موحه‌مه‌دی
ته‌مه‌نی کارگروپی میژویی کومه‌لایه‌تی کوردستان ناسی

مۆزای زمانێ کوردی
دوکتۆر سعیدی که‌رمی
ته‌مه‌نی گروپی توئینه‌وه‌یی زمانناسی و ته‌مه‌نی کوردی کوردستان ناسی

مۆزای ته‌مه‌نی کوردی منداڵان و میزنداڵان
تارێش مه‌هره‌بان - خوێندکار
توتیزهری بواری ته‌مه‌نی کوردی منداڵان و میزنداڵان

توتیزهری گشتی
کوردستان‌ناسی زانکۆی
کوردستان به هه‌وکاری
کتیبه‌خانه‌کانی زانکۆ، به
مه‌مه‌ستی پزێشخانه‌ی
حه‌فته‌ی کتیب و
کتیب‌خوینی، په‌ی‌په‌وه
ده‌یات:

**زنجیره‌ی ویدیۆیه‌ک بۆ
ناساندنی کتیب
له‌سه‌ر مۆز و
ته‌وه‌ره‌کانی تایبه‌ت به
خویندنه‌وه‌ی کوردی**

٢٥ خه‌زه‌لوهر تا‌کۆو
٢٧ سهر‌ماوه‌ز
شهو‌اته
کاتژمێر ٧ تێواره

Ksi.uok.ac.ir

زانێ به‌مه‌رمان به‌

په‌وه‌شکده‌ی کوردستان‌ناسی
پوه‌شکده‌ی کردستان‌شناسی
KURDISTAN STUDIES INSTITUTE

کتیبه‌خانه‌ی توئینگی کوردستان‌ناسی به هه‌وکاری کتیبه‌خانه‌ی زانکۆ به‌په‌ی‌په‌وه‌ی ده‌یات:

کێبهرکێی زانیاری گشتی

کاتی به‌لا‌وه‌وه‌ی پر سێ‌هه‌رکان
هه‌رکات له‌گه‌ڵ هه‌فته‌ی کتیب
شهمه‌ ٤٢٥ خه‌زه‌لوهر
دوایی: ده‌رگه‌ت بۆ تارێش وه‌لام
هه‌ینی 30 خه‌زه‌لوهر

بۆ‌ئاگرتی پر سێ‌هه‌رکان و زانیاری زانی له‌سه‌ر خوێنه‌نی به‌رێز چوونی
به‌هه‌مانه‌که‌ سه‌ردانی مه‌لپه‌ری توئینگی کوردستان‌ناسی به‌کان

ksi.uok.ac.ir

کسی به‌گه‌م ٢٤ هه‌زار
کسی تووه‌ره‌ی سه‌هه‌ ١٢٠ هه‌زار
کسی چووه‌ ده‌سته‌ ١٢٠ هه‌زار

وبینار "چاپ و نشر دانشگاه کردستان و انتشار کتاب"

به مناسبت هفته کتاب و کتابخوانی پژوهشکده کردستان شناسی نشست آنلاینی را با عنوان "چاپ و نشر دانشگاه کردستان و انتشار کتاب" در پلتفرم اینستاگرام این پژوهشکده با خانم سیران کاردوسیان، رئیس اداره انتشارات دانشگاه کردستان و برگزار کرد. ایشان برنامه و روش های تایید و پذیرش کتاب و در نهایت چاپ آن توسط دانشگاه کردستان را تشریح و در ادامه برنامه، شیوه و نحوه چاپ و نشر آثار ارسالی و داوری آنها و حضور فعال انتشارات دانشگاه کردستان در نمایشگاه های داخلی و بین المللی کتاب را توضیح و به سوالات حضار پاسخ داد.

به مناسبت روز جهانی کتاب و نشر
کنسرت آنلاینی را با عنوان "چاپ و نشر دانشگاه کردستان و انتشار کتاب" در پلتفرم اینستاگرام این پژوهشکده با خانم سیران کاردوسیان، رئیس اداره انتشارات دانشگاه کردستان و برگزار کرد.

زینا مودرس گورجی
خاوهن و بربررسی کتیب فروشی ژیرا له سنه

سهیران کاردوسیان
بربررسی دهزگای چاپ و بلاؤکردنهوی زانکوی کردستان

تهپر: باروؤخی کتیب فروشییه کان و کاربگری ناپوری،
فهرهنگی و نهکنه لوجیا لهسار فروشی کتیب له کومه لگا

کات: دووشه ممه ۲۶ ی خهزه لوهر - سات: ۲۱:۰۰

کات: په کشه ممه ۲۵ ی خهزه لوهر - سات: ۲۱:۰۰

<https://www.instagram.com/ksi.uok.ac.ir/>

وبینار: وضعیت کتاب فروشی ها و نقش اقتصادی، فرهنگی و تکنولوژی بر روی فروش کتاب در جامعه

به مناسبت بزرگداشت هفته کتاب و کتاب خوانی، کتابخانه پژوهشکده کردستان شناسی نشست آنلاینی را تحت عنوان "وضعیت کتاب فروشی ها و نقش اقتصادی، فرهنگی و تکنولوژی بر فروش کتاب در جامعه" با حضور سرکار خانم زینا مودرس گورجی، مدیر کتابفروشی ژیرا برگزار کرد.

به مناسبت روز جهانی کتاب و نشر
کنسرت آنلاینی را با عنوان "چاپ و نشر دانشگاه کردستان و انتشار کتاب" در پلتفرم اینستاگرام این پژوهشکده با خانم سیران کاردوسیان، رئیس اداره انتشارات دانشگاه کردستان و برگزار کرد.

زینا مودرس گورجی
خاوهن و بربررسی کتیب فروشی ژیرا له سنه

سهیران کاردوسیان
بربررسی دهزگای چاپ و بلاؤکردنهوی زانکوی کردستان

تهپر: باروؤخی کتیب فروشییه کان و کاربگری ناپوری،
فهرهنگی و نهکنه لوجیا لهسار فروشی کتیب له کومه لگا

کات: دووشه ممه ۲۶ ی خهزه لوهر - سات: ۲۱:۰۰

کات: په کشه ممه ۲۵ ی خهزه لوهر - سات: ۲۱:۰۰

<https://www.instagram.com/ksi.uok.ac.ir/>

نشست های تخصصی

نشست‌های تخصصی

پژوهشکده کردستان شناسی با توجه به عدم برگزاری فعالیت‌های حضوری در ایام کرونا ۱۴ وینار علمی - تخصصی بین‌المللی را در

سال ۱۳۹۹ برگزار کرد. در نخستین دوره این مجموعه وینارها که تحت عنوان کلی "opera minora" معرفی شد و از تیرماه ۱۳۹۹ تا آبان ماه همان سال به طول انجامید در مجموع دوازده نشست آنلاین علمی با حضور متخصصان بین‌المللی حوزه مطالعات کردی در بستر سامانه‌های مجازی دانشگاه کردستان برگزار گردید. دکتر توماس یوگل، پژوهشگر بین‌المللی حوزه تاریخ زبان‌های ایرانی از آلمان، دکتر جعفر شیخ‌الاسلامی، استاد زبان‌شناسی دانشگاه کارلتون و پژوهشگر شناخته شده حوزه زبان کردی از کانادا، دکتر هاشم احمدزاده، پژوهشگر زبان و ادبیات کردی از دانشگاه اوپسالا، دکتر غلامحسین کریمی‌دوستان، استاد زبان‌شناسی دانشگاه تهران، دکتر نهری زاگرس، پژوهشگر بین‌المللی حوزه فرهنگ کردی از دانشگاه سورن، دکتر میشل لیزنبرگ، استاد دانشگاه آمستردام و پژوهشگر شناخته شده حوزه ادبیات کرمانجی از آمستردام، دکتر زکریا بزودو، پژوهشگر ادبیات از دانشگاه کردستان، دکتر سیدو آیدوغان، پژوهشگر حوزه ادبیات کردی از پاریس و دکتر اوزلم بلچم گالپ، پژوهشگر حوزه مطالعات کردی از دانشگاه آکسفورد، دکتر بهروز چمن‌آرا از گروه زبان و ادبیات کردی دانشگاه کردستان و منصور بهرام بیگی، پژوهشگر حوزه موسیقی از اساتید حاضر در مجموعه وینارهای تابستان و پاییز سال ۱۳۹۹ بودند.

سه مورد از وینارهای ارائه شده که از طرف دکتر توماس یوگل، دکتر غلامحسین کریمی‌دوستان و دکتر اوزلم بلچم گالپ که هر سه به زبان انگلیسی ارائه شدند با اقبال عمومی مخاطبان روبرو شدند.

دکتر کریمی‌دوستان در شروع سخنرانی کوشش کرد به بررسی چالش‌های عمده در تقسیم‌بندی گویش‌های کردی پردازد. به باور وی گویش‌های کردی در برخی از ویژگی‌های زبانی‌شان نظیر مجموعه واج‌های موجود در ساخت آوایی‌شان و نیز ساخت‌های هجایی معمول در آن‌ها با یکدیگر اشتراکات بسیاری با یکدیگر دارند و در مقابل در

خصوصیات صرفی-نحوی‌شان تفاوت‌های بسیاری از خود نشان می‌دهد. دکتر کریمی‌دوستان خاطرنشان ساخت توجه به اشتراکات و افتراقات زبانی موجود در گونه‌های کردی می‌تواند یاری‌گر پژوهشگران در ارائه طقه‌بندی دقیقی از گویش‌های کردی باشد.

دکتر توماس یوگل در سخنرانی خود کوشش کرد تا با اتخاذ رویکردی تاریخی به بررسی مسئله تقسیم‌بندی گویش‌های کردی، مسئله زبان استاندارد و تغییرات گویشی موجود در گونه‌های کردی پردازد. یوگل در ابتدا به نقد دیدگاه عامی پرداخت که براساس آن گونه‌های استاندارد هر زبان به عنوان گونه‌های اصلی و اصیل آن زبان معرفی می‌شوند و در مقابل گونه‌های غیراستاندارد به مثابه گویش‌های حاشیه‌ای و غیراصیل در نظر گرفته می‌شوند. به باور وی شیوه‌ای که در آن گونه‌های زبانی نه به صورت سلسله‌مراتبی که به صورت هم ارز بازنمایی می‌شوند و کلیه

Date	Time	Speaker	Location	Topic
July 25	21:30/Tehran	Dr. Ibrahim Seydo Aydogan (Paris)		Problems of Research in Modern Kurdish Literary History (Kurdish)
August 01	21:30/Tehran	Bwar Nuraddin (Suleymaniya)		Kurdistan in Bibliographies (Kurdish)
August 08	21:30/Tehran	Dr. Nahro Zagros (Erbil)		Kurdish Music in Armenia (Kurdish)
August 15	21:30/Tehran	Dr. Michiel Leezenberg (Amsterdam)		language, nationality and sexuality in Mem u Zin (English)
August 22	21:30/Tehran	Dr. Jaffer Sheholislami (Ottawa)		Lexical Variations across Kurdish Dialects (Kurdish)
August 29	21:30/Tehran	Dr. Gh. Karimi Doostan (Tehran)		Classification and Dialectology (Persian)
September 05	21:30/Tehran	Dr. Hashem Ahmadzadeh (Stockholm)		"Others" in Kurdish Novel (Kurdish)
September 12	21:30/Tehran	Dr. Thomas Jügel (Frankfurt)		The Evolution of Kurdish Dialects (English)
September 19	21:30/Tehran	Dr. Zakarya Bezdoode (Sannadaj)		The Problematics of Plot in Kurdish Fiction: A Survey of the Iranian Kurdish Novelists (Kurdish)
September 26	21:30/Tehran	Dr. Partow Hooshmandrad (California)		Kurdish Ritual Music (Persian)
October 03	21:30/Tehran	Dr. Behrooz Chamanara (Sannadaj)		The Problematics of Research in Kurdish Oral Literature (Kurdish)
October 10	21:30/Tehran	Dr. Özlem Belçim Galip (Oxford)		Kurdish Women in European Parliament and Government: Between Integration and Exclusion (English)

گونه‌های زبانی از درجه اهمیت و اصالت یکسانی برخوردارند، تصویر واقعی‌تری از روابط بین‌زبانی بدست می‌دهند. در این دیدگاه گونه‌های استاندارد در هر زبان صرفاً گویش‌هایی هستند که بنا به دلایل اجتماعی/سیاسی درجه اهمیت بالاتری دست یافته‌اند. بخش دوم این وینار به بررسی چالش‌های ذاتی موجود در داده‌های تاریخی بکار رفته در مطالعات زبانی اختصاص یافت. به باور یوگل داده‌های تاریخی برگرفته شده از زبان نوشتاری هستند و به دلیل ماهیت محافظه‌کار زبان نوشتار، داده‌های تاریخی نشان دهنده خصوصیات بنیادین هر زبان در دوره‌های مختلف نیستند. علاوه بر این یوگل یکدست نبودن زبان بکاررفته در مستندات تاریخی را به عنوان یکی دیگر از چالش‌های این مستندات معرفی نمود. در بخش سوم ارائه خود، دکتر یوگل به بررسی مشکلات موجود در شیوه معمول تقسیم‌بندی زبان‌های ایرانی پرداخت. به باور وی رویکرد معمولی که در آن گویش‌های ایرانی به صورت سلسله‌مراتبی و براساس تعداد خاصی از مرزهای همگویی از پیش تعیین شده تقسیم‌بندی می‌شوند، نمی‌تواند تصویر درستی از روابط میان زبانی ارائه نماید. یوگل با بازبینی رویکردهای موجود در نهایت به این نتیجه می‌رسد که می‌توان با در نظر گرفتن مجموعه‌های مختلفی از ویژگی‌های زبانی تقسیم‌بندی‌های مختلفی از زبان‌های ایرانی به صورت عام و گویش‌های کردی به صورت خاص بدست داد.

دکتر اوزلم بلچم گالپ در وینار خود که در حقیقت گزارشی کوتاه از طرح تحقیقاتی وی در دانشگاه آکسفورد بود به موضوع مشارکت و حضور زنان کرد در پارلمان اروپا و دولت‌های اروپایی پرداخت. وی در ابتدا خاطرنشان ساخت که بدلیل گستردگی موضوع مورد بحث تمایل دارد بحث خود را به مشارکت سیاسی زنان کرد در دو کشور سوئد و آلمان محدود سازد. دکتر گالپ علت انتخاب دو کشور آلمان و سوئد را در سیاست‌های متفاوت این دو کشور در قبال میدان دادن به زنان کرد می‌داند و معتقد است سیاست‌های متفاوت این دو کشور در این زمینه تأثیر بسیار عمیقی بر نوع فعالیت‌های سیاسی اجتماعی کردهای تبعیدی داشته است. به باور دکتر گالپ اگرچه کردهای مهاجر در اروپا به لحاظ سیاسی-اجتماعی فعال هستند ولی فعالیت‌های آنان بیشتر محدود به سازمان‌های مردم‌نهاد و مؤسسات غیرانتفاعی بوده است. سپس به معرفی تی چند از زنان کردی می‌پردازد که در اروپا دارای پست‌های سیاسی هستند، دکتر گالپ به بررسی انتقادی شیوه بازنمایی این زنان در رسانه‌های اروپایی می‌پردازد.

در ادامه سلسله وینارهای پژوهشکده کردستان‌شناسی، وینار هفتم آن تحت عنوان "دیگری در رمان کردی" و با حضور و ارائه دکتر هاشم احمدزاده برگزار گردید. دکتر احمدزاده در آغاز سخنان خود، مقدمه‌ای را در رابطه با رمان و ارتباط با آن را به دیدگاه قبلی خود باز گرداند که به عنوان سنت خواهی در مورد ادبیات و نقد ادبی تفکر کرده است، ولی با بیشتر شدن خوانش و مطالعاتشان فهمیدند که ادبیات و بالاحص رمان بر روی بیشتر جنبه‌های زندگی در سطح روایت در ارتباط است و با تمدن و شناسنامه انسان‌ها ارتباط دارد. دکتر احمدزاده در ادامه سخنان خود در مورد نحوه ظهور رمان در کشورهای دیگر بحثی را به میان آوردند که در این قرن و قرون هجده و نوزدهم هم بیشتر کشورها با رمان نویسان بزرگ شناخته می‌شوند. ایشان در ادامه هگل را به عنوان اولین فرد شناختند که نقش دیگری را به شیوه‌ای دیالکتیکی در بخشیدن به خود و خودآگاهی ایفا کرد. ایشان در پایان سخنان خود در مورد ظهور رمان کردی تحقیق و شش متن اجتماعی و فرهنگی را به عنوان بستر ظهور رمان کردی به میان آوردند و بعد دیگری را در آن رمان‌ها مورد اشاره قرار داد. ایشان نویسندگانی مانند شیرزاد حسن، جبار جمال غریب، عطانهایی، سید قادر هدایتی، جان دوست، احمد اوزون، حسن متی، حلیم یوسف، ریواس، بیان سلمان و نسرين جعفری را به عنوان افرادی شناخت که میتوان مفهوم دیگری را در آثارشان دید که جنبه روایت رمان‌ها را هم تشکیل داده‌اند. در پایان با جواب دادن به سوالات حاضرین در وینار، برنامه پایان یافت.

نهمین حلقه از سلسله وینارهای پژوهشکده کردستان‌شناسی تحت عنوان "موسیقی کردی در ارمنستان" با حضور نهر و زاگروس دکترای آنترپولوژی از دانشگاه یورک انگلیس و محقق و پژوهشگر این حوزه برگزار شد. ایشان در آغاز بحث‌هایشان اشاره‌ای کردند به نحوه کوچ ایزدی‌ها از شمال عراق به سوی ارمنستان که تحت فشار جنبش دینی آن روزگار صورت گرفت؛ که به ناچار نقش کردهای مسلمان هم در آن به وضوح دیده می‌شود. دکتر زاگروس در ادامه در این مورد سخن گفت که موسیقی مرسوم کردهای ارمنستان موسیقی فولکلوریک است که تحت عنوان "کلام جمعیتی" نام برده می‌شود، یعنی صدا و آواز دسته جمعی که ایزدی‌ها آن را به چند بخش متفاوت و مجزا تقسیم کرده‌اند که عبارتند از: کلام میرخاس، کلام رقاصه، کلام عاشقانه، کلام شوخی و کمدی، کلام گریان، کلام آیینی، کلام بیت و چیستان، کلام کودکان و کلام

خارجی. دکتر زاگروس در ادامه سخنان خود، به ریتم تلفظ و گفتار آن دسته از کلام‌هایی سخن گفتند که با موسیقی و آهنگ‌های ملت و فرهنگ‌های دیگر خاورمیانه مشابه‌اند و دارای دو فرم آزاد و فرم کوتاه نظم و ریتمی هستند. دکتر زاگروس در پایان سخنانشان چند نمونه‌ای را از کلام و آهنگ ایزدی‌های ارمنستان و شرح فرم و محتوای هر یک از این کلام‌ها را برای حضار آوردند و با جواب دادن به سوالات شرکت‌کنندگان، وینار به پایان رسید.

یازدهمین وینار تخصصی پژوهشکده کردستان‌شناسی از سلسله وینارهای برگزار شده، با حضور دکتر بهروز چمن‌آرا، ریاست پژوهشکده کردستان‌شناسی و عضو هیئت علمی گروه زبان و ادبیات گردی دانشگاه کردستان با موضوع و محوریت "مشکلات پژوهش در ادبیات شفاهی گردی" برگزار گردید. ایشان، در ابتدا بحث‌هایشان را به سه بخش اصلی تقسیم کردند: بخش اول در مورد سنت و ادبیات شفاهی و در کل خوانشی آکادمیک در بخش ادبیات شفاهی. بخش دوم ادبیات شفاهی گردی و نحوه آن و در بخش سوم هم، مشکلات پژوهش در بخش ادبیات شفاهی را شامل می‌شد. در مقدمه بحث خود، در مورد شناسنامه ادبیات شفاهی، جوامع ابتدایی ((primitive society)) و نانوشته سخنانی ایراد نمودند. اشاره به تاریخ شصت هزار ساله ظهور نشانه و سمبول‌ها در جامعه اجتماعی، این مرحله ابتدایی را تا مرحله ابداع خط و الفبا، یعنی نزدیک به شصت هزار سال قبل را به عنوان مرحله نانوشته مشخص کرد. در ادامه همین موضوع ایشان به انقلاب مهم و بزرگی در تغییر الفبای آیدوگرامی و تصاویر صوتی برای الفبای سیلابی و فونتیک اشاره کردند. در تعریف ادبیات شفاهی گفتند که سنت شفاهی متودی است که از آنجا هر جامعه‌ای؛ تاریخ، ادبیات، قانون و به طور کلی در تمام جنبه‌های خود و با توجه به ساختار نوشتاری، از ملتی به ملت دیگر منتقل می‌کند. یعنی سنت شفاهی از راه ابراز سنت شفاهی منتقل می‌شود.

ولادیمیر پراپ روسی یکی دیگر از بحث‌های ایشان در این وینار بود که اشاره‌ای به تأثیر بسزای ایشان بر روی داستان نویسی، ادبیات شفاهی و اسطوره‌شناسی و نحوه فهم ما از تئورهای ادبی کردند و نقش چنین شخصیت برجسته‌ای را مهم ارزیابی کردند و چند نمونه از نظریات مطرح ایشان را در حوزه انواع ادبی و در کل ادبیات شفاهی بیان نمودند. دکتر چمن‌آرا در پایان عرایض خود به کتاب خانم پروفسور آنگا دیویدسون به نام شعر و قهرمان در شاهنامه فردوسی (poet and hero in the persian book of kings) اشاره کردند.

افتخارات پژوهشکده

اخذ رتبه‌ی «ج» پژوهش‌نامه ادبیات گردی از سوی دفتر سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی وزارت عتف

معرفی کلی

انتشار نشریه‌ی علمی در خصوص ادبیات گردی در پژوهشکده کردستان-شناسی که بتواند پاسخگوی نیازهای جامعه علمی باشد و در جهت تعالی زبان و ادبیات گردی گام‌های استوار بردارد، ضرورتی بود که پژوهش‌نامه ادبیات گردی به قصد پاسخگویی به آن دایر شد. درخواست‌ها برای اخذ مجوز، از سال ۱۳۸۹ آغاز و نخستین شماره آن پس از وقفه‌ای ناخواسته، با چاپ مقالات پژوهشی به دو زبان فارسی و کردی در زمستان ۱۳۹۴ منتشر گشت.

هم اکنون پژوهش‌نامه ادبیات گردی در قالب دوفصلنامه بر اساس مجوز شماره ۸۹/۱۴۸۴۴ مورخ ۸۹/۷/۴ از اداره کل مطبوعات و خبرگزاری‌های داخلی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی منتشر می‌شود. صاحب امتیاز این دوفصلنامه

پژوهش‌نامه ادبیات گردی

سال ششم، شماره ۲ (پیاپی ۱۰)، پاییز و زمستان ۱۳۹۹

نمونه: ۲۶۵۷-۲۶۴۵
شماره انتشار: ۳۹-۲۷۱۷

جایگاه کنونی: کوی امل مادینه در امارت شیرکو بیگ، ۱-۱۶
شاعر: سلطان‌نواز مهرآبادی، جبهاد رشید

نمود: ربالبسم سوسالیسی در ادبیات گردی؛ بررسی جایگاه و آثار ابراهیم احمد؛ ۱۷-۳۳
بهار کاظمی، جمال احمدی، بارینه فوادی، رضا برزویی

بررسی تطبیقی اشعار و متن‌های عربی و کردی؛ در جمع‌الاشعار عبدانی با به‌ندی بیشین ملا غفور دبانی؛ ۳۵-۲۷
مهزاد آقایی، طاهر قاسمی

یازناب و بزگی‌های فرهنگی و اقلیمی در شعر یوسی گروس؛ ۴۹-۶۷
ناله محمدی

نوانده‌ی بونایی له کورته‌چیرۆکی کوردی؛ خوندنه‌ی دهروونشکارانه‌ی نمونه بهره‌می شیرزاد حسن، عهنا نهایی و محمد مه‌زانی؛ ۶۹-۸۵
به‌ختیار سه‌جادی، نوروج خوسرووی شه‌جانی

کاربنه‌ی نایه‌ی لوجی له‌سه‌ر بوسوزده‌ی لوجی کورده به‌یوفندی له‌که‌ل زمانی دایکدا؛
خوندنه‌ی زمانی بئیشازیا چیرۆکین نه‌ه‌ه‌دای؛ ۸۷-۱۰۸
مه‌ره‌ر تیریلیمی

چۆره‌نه‌ه‌بیه‌کان و کئشه‌ی تئوری و زاواوه‌سازبان له‌نه‌ه‌ی کوردی؛ ۱۰۹-۱۳۲
موجسین نه‌محمد عومەر

شی‌کوردنه‌ی درکه له‌شعری کلاسیکی کوردی؛ ۱۲۳-۱۴۶
جه‌عفر فارمانی

نه‌نز له‌چیرۆکه‌کانی بئیکه‌نسی که‌ه‌ای حسنه‌ی فریادی؛ ۱۴۷-۱۶۲
هاوکار محمد مه‌ر رشید

شیکاری کئیرانه‌تاسانه‌ی کئیرانه‌ی جیاوازه‌کانی رووداویکی کئیشک‌کۆزی؛ ۱۶۳-۱۷۶
فهرهاد محمدی

پارسان له‌نیوان دوو به‌رئاشی ره‌وشی و ناکاریدا به‌سهریندان به‌ده‌ه‌ه‌بیه‌کان؛ ۱۷۷-۱۹۲
کاوه دستوره

بۆجوبئیکی نوئن له‌سه‌ر سه‌ره‌های شعری نوئی کوردی؛ دوکتۆز لولسن فاسووم وه‌ک پئیشه‌ک؛ ۱۹۲-۲۰۲
سه‌لاجهدین ناشی

پژوهش‌نامه ادبیات گردی

پژوهشکده کردستان‌شناسی دانشگاه کردستان است. پژوهشنامه ادبیات‌گردی مقالات اصیل پژوهشی به دو زبان کردی و فارسی را در زمینه ادبیات کردی یا ادبیات تطبیقی کردی و سایر زبان‌ها منتشر می‌کند و از پذیرش تحقیقات میان‌رشته‌ای با محوریت ادبیات کردی استقبال می‌کند.

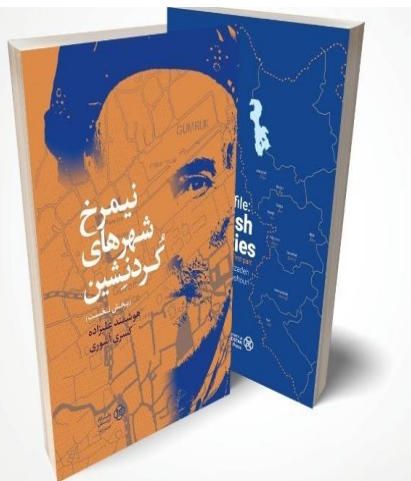
تاکنون ده شماره در شش فصل از این پژوهشنامه منتشر شده و روند داوری، پذیرش و چاپ مقالات همگام با نشر منظم آن (به صورت دوفصلنامه)، همسو با سیاست‌های کلی کمیسیون بررسی نشریات تنظیم شده که استقبال درخور جامعه علمی کشور از آن، نشانه به ثمر نشستن مساعی مدیران پژوهشنامه و اعضای هیأت تحریریه تواند بود. خوشبختانه این نشریه در سال ۱۳۹۹ موفق به کسب درجه‌ی علمی (ج) از سوی وزارت علوم گردید و در پایگاه‌های مهم استنادی داخل و خارج از ایران نمایه شده است.

ψΗΜ 4 -i/H è ÊãVç êó;

jkuok.ac.ir

افتخارات پژوهشکده

انتخاب کتاب نیمرخ شهرهای گردنشین به عنوان کتاب برتر سال دانشگاه کردستان

کتاب نیمرخ شهرهای گردنشین (بخش نخست) تدوین هوشمند علیزاده، عضو گروه پژوهشی تاریخ و فرهنگ پژوهشکده کردستان‌شناسی، و کسری آشوری در سال ۱۳۹۹ به عنوان کتاب برتر سال در دانشگاه کردستان برگزیده شد. این کتاب برگرفته از مفهوم نیمرخ شهر (City Profile) از نشریه بین‌المللی Cities است که با طرح موضوع مفهوم شهر گردی، در یازده فصل به بررسی مهمترین شهرهای گردنشین کشور پرداخته است و در هر فصل وضعیت تاریخی، جمعیتی، اقتصادی، تحول فضای شهری، چالشهای توسعه شهری و چشم انداز آنها بررسی شده است.

با توجه به رویکر غالب مفهوم نیمرخ شهر (City Profile) برگرفته از نشریه بین‌المللی Cities، ساختار محتوایی نیمرخ شهرهای گردنشین (بخش اول) برنامه‌ریزی و در یازده فصل با پوشش شهرهای کرمانشاه، سنندج، ایلام، سقز، مریوان، بانه، بوکان، بیجار تدوین شده است. در این کتاب ویژگی‌های جغرافیایی، تاریخ

شهر، دگرگونی‌های جمعیتی، اقتصاد شهر، توسعه و تحول فضایی شهر، چالش‌های شهری (سیاست‌های جاری و مدیریت شهری) و در نهایت چشم انداز توسعه شهر مورد بررسی قرار گرفته است. هدف بنیادی این کتاب تاکید بر اهمیت مفهوم شهرهای گردنشین در مطالعات شهری و ایجاد رغبت بیشتر در این زمینه و ارایه اطلاعات به روز از شهرهای مورد مطالعه برای دانشجویان، پژوهشگران و مدیریت شهری است. کتاب مذکور حاصل طرح پژوهشی پژوهشکده کردستان‌شناسی است. در آینده‌ای نزدیک، بخش دوم این کتاب به منظور پوشش سایر شهرهای گردنشین برنامه‌ریزی خواهد شد و امید است با چاپ آن بتوان دایره معارفی از نیمرخ شهرهای گردنشین کشور را شکل داد.

دانشگاه کردستان
University of Kurdistan
زانکۆی کوردستان